

CZĘSTOCHOWSKIE STOWARZYSZENIE ETOH

NR 9

Wrzesień 2021

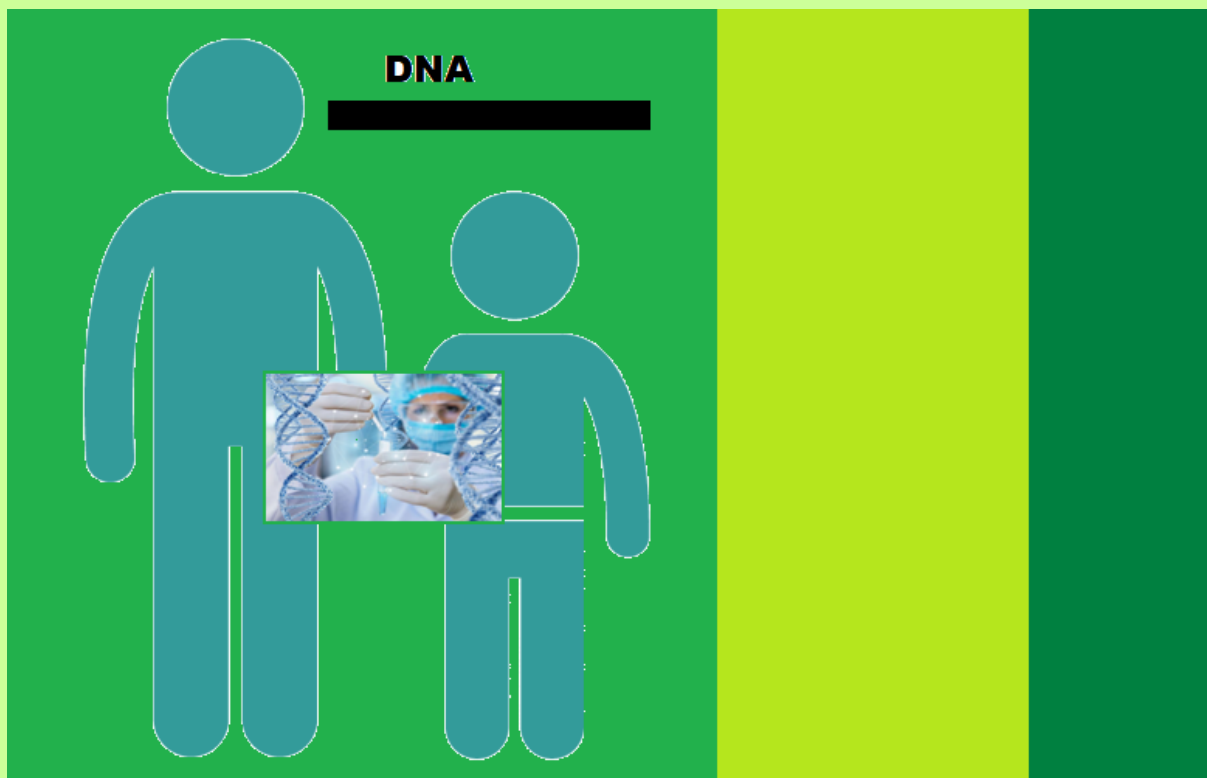
**POWIAT
LUBLINIECKI**

**MINISTERSTWO
SPRAWIEDLIWOŚCI**
www.ms.gov.pl

Zadanie publiczne współfinansowane ze środków otrzymanych
z Powiatu Lublinieckiego

**INFORMATOR PRAWNY NR 9
CZĘSTOCHOWSKIEGO STOWARZYSZENIA
ETOH**

USTALENIE OJCOSTWA DZIECKA POZAMEŁŻEŃSKIEGO

I) Uwagi Ogólne

W sprawach dotyczących rodzicielstwa, zwanych również „sprawami dotyczącymi ojcostwa”, sąd wydaje orzeczenia określające, kto jest prawnym rodzicem dziecka.

Jeśli rodzice są małżeństwem w momencie narodzin dziecka, zwykle nie ma wątpliwości, co do pochodzenia. Prawo zakłada, że osoby pozostające w związku małżeńskim są prawnymi rodzicami dziecka, więc w większości przypadków pochodzenie jest ustalane automatycznie.

Uznanie dziecka

Kodeks rodzinny i opiekuńczy zna dwa sposoby ustalenia ojcostwa, co do którego nie zachodzi domniemanie że pochodzi ono od małżonków:

1) uznanie dziecka

2) sądowe ustalenie ojcostwa

Zgodnie z art. 72 kro, jeżeli nie zachodzi domniemanie, że ojcem dziecka jest mąż jego matki albo gdy domniemanie takie zostało obalone, ustalenie ojcostwa może nastąpić albo przez uznanie dziecka przez ojca, albo na mocy orzeczenia sądu)

Uznanie dziecka przed sądem opiekuńczym i przed konsulem

Uznanie dziecka jest sposobem ustalenia ojcostwa przez mężczyznę.

Zgodnie **Art. 73. § 1 KRO** uznanie ojcostwa następuje, gdy mężczyzna, od którego dziecko pochodzi, oświadczy przed kierownikiem urzędu stanu cywilnego, że jest ojcem dziecka, a matka dziecka potwierdzi jednocześnie albo w ciągu trzech miesięcy od dnia oświadczenia mężczyzny, że ojcem dziecka jest ten mężczyzna.

Uznanie ojcostwa może nastąpić przed każdym kierownikiem urzędu stanu cywilnego

Jak wygląda procedura przed kierownikiem USC

Kierownik urzędu stanu cywilnego wyjaśnia osobom zamierzającym złożyć oświadczenia konieczne do uznania ojcostwa przepisy regulujące obowiązki i prawa wynikające z uznania, przepisy o nazwisku dziecka oraz różnicę pomiędzy uznaniem ojcostwa a przysposobieniem dziecka.

Czy kierownik USC może odmówić uznania ojcostwa.

Zgodnie z art. 73 § 3 Kierownik urzędu stanu cywilnego odmawia przyjęcia oświadczeń koniecznych do uznania ojcostwa, jeżeli uznanie jest niedopuszczalne albo gdy, powziął wątpliwość co do pochodzenia dziecka.

Jeżeli kierownik urzędu stanu cywilnego odmówił przyjęcia oświadczeń koniecznych do uznania ojcostwa, powiadamia pisemnie matkę dziecka i mężczyznę, który twierdzi, że jest ojcem dziecka, w terminie 7 dni od dnia odmowy, o przyczynach odmowy i możliwości uznania ojcostwa przed sądem opiekuńczym.

Uznanie ojcostwa może nastąpić także przed sądem opiekuńczym, a za granicą również przed polskim konsulem lub osobą wyznaczoną do wykonywania funkcji konsula, jeżeli uznanie dotyczy dziecka, którego oboje rodzice albo jedno z nich są obywatelami polskimi.

Uznanie powoduje zmianę stanu cywilnego dziecka i uznającego go mężczyzny. Skutkiem prawnym jest powstanie prawnorodzinego stosunku ojcostwa

1 Przesłanki uznania

- -brak ustalenia ojcostwa innego mężczyzny
- - brak domniemania pochodzenia dziecka od męża matki
- -nie można uznać dziecka, którego pochodzenie zostało ustalone w drodze uznania lub w drodze sądowego ustalenia ojcostwa

Uznanie ojcostwa przed notariuszem albo urzędnikiem

W razie niebezpieczeństwa grożącego bezpośrednio życiu matki dziecka lub mężczyzny, od którego dziecko pochodzi, oświadczenie konieczne do uznania ojcostwa może zostać zaprotokołowane przez

- -notariusza
lub złożone do protokołu wobec
- -wójta
- -burmistrza,
- - prezydenta miasta
- -starosty, marszałka województwa,
- - sekretarza powiatu
- -sekretarza gminy

Protokół podpisuje osoba, która przyjęła oświadczenie, oraz osoba, która je złożyła, chyba, że nie może ona go podpisać. Przyczynę braku podpisu należy podać w protokole. Protokół

zawierający oświadczenie konieczne do uznania ojcostwa powinien być niezwłocznie przekazany do urzędu stanu cywilnego właściwego do sporządzenia aktu urodzenia dziecka.

Jeżeli oświadczenie konieczne do uznania ojcostwa zostało złożone przed urodzeniem dziecka poczętego, lecz nieurodzonego, protokół zawierający to oświadczenie jest przekazywany do urzędu stanu cywilnego właściwego ze względu na miejsce sporządzenia aktu urodzenia matki dziecka lub do urzędu stanu cywilnego właściwego dla miasta stołecznego Warszawy - gdy rejestracja urodzenia matki nie nastąpiła na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

(Podstawa prawna art. 74§1-4 KRO)

Zakaz uznania ojcostwa po osiągnięciu przez dziecko pełnoletności

Uznać można dziecko:

- ✓ - małoletnie
- ✓ - poczęte (łac., nasticurus)
- ✓ - uznanie ojcostwa nie może nastąpić po osiągnięciu przez dziecko pełnoletności.

Jeżeli dziecko zmarło przed osiągnięciem pełnoletności, uznanie ojcostwa może nastąpić w ciągu roku od dnia, w którym mężczyzna składający oświadczenie o uznaniu dowiedział się o śmierci dziecka, nie później jednak niż do dnia, w którym dziecko osiągnęłoby pełnoletność.

Uznanie ojcostwa dziecka urodzonego w następstwie procedury medycznie wspomaganej prokreacji

(Art. 76 §1 i §2 KRO)

Uznanie ojcostwa następuje z dniem urodzenia się dziecka także wtedy, gdy przed przeniesieniem do organizmu kobiety komórek rozrodczych pochodzących od anonimowego dawcy albo zarodka powstałego z komórek rozrodczych pochodzących od anonimowego dawcy albo z dawstwa zarodka mężczyzna oświadczy przed kierownikiem urzędu stanu cywilnego, że będzie ojcem dziecka, które urodzi się w następstwie procedury medycznie wspomaganej prokreacji z zastosowaniem tych komórek albo tego zarodka, a kobieta ta potwierdzi jednocześnie albo w ciągu trzech miesięcy od dnia oświadczenia mężczyzny, że ojcem dziecka będzie ten mężczyzna.

Oświadczenia są skuteczne, jeżeli dziecko urodziło się w następstwie procedury medycznie wspomaganej prokreacji, w ciągu dwóch lat od dnia złożenia oświadczenia przez mężczyznę.

Jeżeli dziecko urodziło się po zawarciu przez matkę małżeństwa z innym mężczyzną niż ten, który uznał ojcostwo, przepisu o domniemaniu pochodzenia dziecka określonego w art. 62 KRO nie stosuje się.

Wiek osoby uznającej

Oświadczenie konieczne do uznania ojcostwa może złożyć osoba, która ukończyła szesnaście lat i nie istnieją podstawy do jej całkowitego ubezwłasnowolnienia. Osoba taka może złożyć oświadczenie konieczne do uznania ojcostwa tylko przed sądem opiekuńczym a więc nie ma możliwości złożenia takiego oświadczenia przed Kierownikiem USC. Z powyższego Z przepisu art. 77 KRO wynika, że uznanie ojcostwa jest niedopuszczalne, gdy przynajmniej jedno z rodziców nie ukończyło lat 16. W takiej sytuacji w grę wchodzi jedynie sądowe ustalenie ojcostwa, gdzie małoletni rodzice z powodu braku zdolności procesowej będą reprezentowani przez swoich przedstawicieli ustawowych (Art. 77 KRO)

Jakie są koszty oświadczenia o uznaniu ojcostwa?

- Przyjęcia oświadczenia o uznaniu ojcostwa przez Kierownika USC jest zwolnione z opłaty skarbowej
- Opłacie skarbowej podlega :
 - odpis aktu urodzenia dziecka z naniesioną zmianą – skrócony 22 zł, zupełny 33 zł

Ustalenie bezskuteczności uznania

Mężczyzna, który uznał ojcostwo, może wytoczyć powództwo o ustalenie bezskuteczności uznania w terminie roku od dnia, w którym dowiedział się, że dziecko od niego nie pochodzi. W razie uznania ojcostwa przed urodzeniem się dziecka już poczętego bieg tego terminu nie może rozpocząć się przed urodzeniem się dziecka.

Pozew taki może wnieść także wniesiony przez prokuratora.

Ustalenie bezskuteczności uznania jest możliwe po wykazaniu faktu, że uznający nie jest biologicznym ojcem dziecka. Dopuszczalne jest także skierowanie innych środków prawnych względem oświadczenia o uznaniu ojcostwa w celu jego unicestwienia. Można się w nich powoływać na inne argumenty niż brak biologicznego ojcostwa osoby, która dokonała uznania dziecka. Może to być np. powództwo o ustalenie nieistnienia czy ustalenie nieważności uznania dziecka.

Zakaz wytaczania powództwa o ustalenie bezskuteczności uznania ojcostwa po osiągnięciu przez dziecko pełnoletności

Po osiągnięciu przez dziecko pełnoletności powództwo o ustalenie bezskuteczności uznania ojcostwa nie może być wytoczone ani przez matkę dziecka, ani przez mężczyznę, który uznał ojcostwo. Art. 80 KRO (art. 80 KRO)

Żądanie przez dziecko ustalenia bezskuteczności uznania ojcostwa

Dziecko może żądać ustalenia bezskuteczności uznania ojcostwa, jeżeli uznający mężczyzna nie jest jego ojcem.

Z żądaniem tym dziecko może wystąpić po osiągnięciu pełnoletności w ciągu roku od dnia, w którym dowiedziało się, że nie pochodzi od mężczyzny, który uznał ojcostwo. Jeżeli dziecko dowiedziało się o tej okoliczności przed dniem osiągnięcia pełnoletności, termin do wytoczenia powództwa biegnie od dnia osiągnięcia pełnoletności. (art. 81 KRO)

Od 1 marca 2015 r. ustawodawca wprowadził rejestr uznań, gdzie gromadzi się informację o oświadczeniach złożonych przez mężczyznę i kobietę, a koniecznych do uznania ojcostwa. Zostało to przygotowane i wdrożone przez resort cyfryzacji. Za pomocą rejestrów pracownicy usc mieli możliwość w szybkim czasie przygotować projekty protokołów, które po złożeniu oświadczeń przez mężczyznę i kobietę były podpisywane.

Ustalenie bezskuteczności uznania ojcostwa w przypadku procedury medycznie wspomaganej prokreacji

W przypadku, gdy uznanie ojcostwa nastąpiło na podstawie **procedury medycznie wspomaganej prokreacji** ustalenie bezskuteczności uznania ojcostwa jest dopuszczalne jedynie wówczas, gdy dziecko nie urodziło się w następstwie procedury medycznie wspomaganej prokreacji, o której mowa (art. 75¹ KRO)

Przeciwko komu wytacza się powództwo o ustalenie bezskuteczności uznania ojcostwa?

Mężczyzna, który uznał ojcostwo, wytacza powództwo o ustalenie bezskuteczności uznania przeciwko dziecku i matce, a jeżeli matka nie żyje - przeciwko dziecku.

Matka wytacza powództwo o ustalenie bezskuteczności uznania ojcostwa przeciwko dziecku i mężczyźnie, który uznał ojcostwo, a jeżeli mężczyzna ten nie żyje - przeciwko dziecku.

Dziecko wytacza powództwo o ustalenie bezskuteczności uznania ojcostwa przeciwko mężczyźnie, który uznał ojcostwo i przeciwko matce, a gdy matka nie żyje - tylko przeciwko temu mężczyźnie. Jeżeli mężczyzna ten nie żyje, powództwo powinno być wytoczone przeciwko kuratorowi ustanowionemu przez sąd opiekuńczy.(art. 82 KRO)

Kiedy nie jest dopuszczalne ustalenie bezskuteczności uznania?

Ustalenie bezskuteczności uznania ojcostwa nie jest dopuszczalne po śmierci dziecka, chyba że dziecko zmarło po wszczęciu postępowania.

W razie śmierci dziecka, które wytoczyło powództwo, ustalenia bezskuteczności uznania ojcostwa mogą dochodzić jego zstępni.

Jeżeli uznanie ojcostwa nastąpiło po śmierci dziecka, to powództwo powinno być wytoczone nie później niż do dnia, w którym dziecko osiągnęłoby pełnoletność, przeciwko kuratorowi ustanowionemu przez sąd opiekuńczy.

Kto może żądać sądowego ustalenia ojcostwa?

Sądowego ustalenia ojcostwa mogą żądać

- dziecko,
- matka
- domniemany ojciec dziecka.

Matka ani domniemany ojciec nie mogą wytoczyć powództwa o ustalenie ojcostwa po osiągnięciu przez dziecko pełnoletności. Jeżeli dziecko zmarło przed osiągnięciem pełnoletności, matka oraz domniemany ojciec mogą wytoczyć powództwo o ustalenie ojcostwa do dnia, w którym dziecko osiągnęłoby pełnoletność.

Przeciwko komu wytacza się powództwo o ustalenie ojcostwa ?

- Dziecko albo matka wytacza powództwo o ustalenie ojcostwa przeciwko domniemanemu ojcu, a gdy ten nie żyje - przeciwko kuratorowi ustanowionemu przez sąd opiekuńczy.
- Domniemany ojciec dziecka wytacza powództwo o ustalenie ojcostwa przeciwko dziecku i matce. Jeżeli matka dziecka nie żyje, powództwo wytacza się przeciwko dziecku, a jeżeli dziecko nie żyje - przeciwko kuratorowi ustanowionemu przez sąd opiekuńczy.

W razie śmierci dziecka, które wytoczyło powództwo, ustalenia ojcostwa mogą dochodzić jego zstępni.(art. 84 KRO)

Domniemanie ojcostwa, czym jest?

Domniemanie prawne jest instytucją pozwalającą na przyjęcie pewnych faktów za udowodnione. Domniemania prawne wynikają zawsze z pewnej normy prawnej, która nakazuje przyjęcie określonych faktów za stwierdzone. Domniemania ustanowione przez prawo (domniemania prawne) wiążą sąd; mogą być jednak obalone, ilekroć ustawa tego nie wyłącza (art. 234 k.p.c.). Takim domniemaniem jest domniemanie ojcostwa.

Zgodnie z art. 85 KRO domniemywa się, że ojcem dziecka jest ten, kto obcował z matką dziecka nie dawniej niż w trzechsetnym, a nie później niż w sto osiemdziesiątym pierwszym dniu przed urodzeniem się dziecka, albo ten, kto był dawcą komórki rozrodczej w przypadku dziecka urodzonego w wyniku dawstwa partnerskiego w procedurze medycznie wspomaganiej prokreacji. Okoliczność, że matka w tym okresie obcowała także z innym mężczyzną, może być podstawą do obalenia domniemania tylko wtedy, gdy z okoliczności wynika, że ojcostwo innego mężczyzny jest bardziej prawdopodobne.

Kto może jeszcze wytoczyć powództwo o ustalenie ojcostwa?

Powództwo o ustalenie lub zaprzeczenie ojcostwa oraz ustalenie bezskuteczności uznania ojcostwa może wytoczyć także prokurator, jeżeli wymaga tego dobro dziecka lub ochrona interesu społecznego. Jeżeli dziecko zmarło przed osiągnięciem pełnoletności, prokurator może wytoczyć powództwo o zaprzeczenie ojcostwa oraz ustalenie bezskuteczności uznania ojcostwa do dnia, w którym dziecko osiągnęłoby pełnoletność. Wytoczenie przez prokuratora powództwa o zaprzeczenie ojcostwa oraz ustalenie bezskuteczności uznania ojcostwa nie jest dopuszczalne, jeżeli dziecko zmarło po osiągnięciu pełnoletności. (art. 86 KRO)

MINISTERSTWO
SPRAWIEDLIWOŚCI

www.ms.gov.pl

**POWIAT
LUBLINIECKI**

Zadanie publiczne współfinansowane ze
środków otrzymanych z Powiatu Lublinieckiego

PUBLIKACJA WYDANA PRZEZ
CZĘSTOCHOWSKIE
STOWARZYSZENIE ETOH

REGON: 240530048, NIP:
9492019492
adres ul. ALEJA POKOJU, nr
12, lok. ---, miejsc.
CZESTOCHOWA, kod 42-
207,
Numer KRS: 0000266366

